

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (dziesiąta izba w składzie powiększonym)

z dnia 18 maja 2022 r.*

Pomoc państwa – Niemiecki rynek transportu lotniczego – Pożyczka udzielona przez Niemcy przedsiębiorstwu Condor Flugdienst – Decyzja uznająca pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym – Artykuł 107 ust. 3 lit. c) TFUE – Wytyczne dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji – Szczególne trudności, które nie wynikają z arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy – Trudności zbyt poważne, aby mogły zostać przezwyciężone przez samą grupę – Ryzyko przerwania świadczenia ważnej usługi

W sprawie T-577/20

Ryanair DAC, z siedzibą w Swords (Irlandia), który reprezentowali adwokaci E. Vahida, F.-C. Laprévote, V. Blanc, S. Rating oraz I.-G. Metaxas-Maranghidis,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, którą reprezentowali L. Flynn i V. Bottka, w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

popieranej przez

Condor Flugdienst GmbH, z siedzibą w Neu-Isenburg (Niemcy), którą reprezentowali adwokaci A. Birnstiel i S. Blazek,

interwenient,

SĄD (dziesiąta izba w składzie powiększonym),

w składzie: A. Kornezov (sprawozdawca), prezes, E. Buttigieg, K. Kowalik-Bańczyk, G. Hesse i D. Petrлік, sędziowie,

sekretarz: I. Pollalis, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 grudnia 2021 r.,

* Język postępowania: angielski.

wydaje następujący

Wyrok

- 1 W skardze opartej na art. 263 TFUE skarżący, Ryanair DAC, żąda stwierdzenia nieważności decyzji Komisji C(2019) 7429 final z dnia 14 października 2019 r. w sprawie pomocy państwa SA.55394 (2019/N) – Niemcy – Pomoc na ratowanie przedsiębiorstwa Condor (Dz.U. 2020, C 294, s. 3; zwanej dalej „zaskarżoną decyzją”).

I. Okoliczności powstania sporu

- 2 Interwenient, Condor Flugdienst GmbH, jest przewoźnikiem lotniczym oferującym loty czarterowe, z siedzibą w Neu-Isenburg (Niemcy). Świadczy on usługi transportu lotniczego z portów lotniczych we Frankfurcie, Düsseldorfie, Monachium i Hamburgu (Niemcy), głównie na rzecz organizatorów turystyki, koncentrując się na rynku podróży wypoczynkowych. W chwili zaistnienia okoliczności faktycznych leżących u podstaw niniejszego sporu interwenient należał w 100% do Thomas Cook Group plc (zwaney dalej „grupą Thomas Cook”).
- 3 W dniu 23 września 2019 r. wszczęto postępowanie likwidacyjne grupy Thomas Cook i zaprzestała ona prowadzenia działalności.
- 4 W konsekwencji w dniu 25 września 2019 r. interwenient musiał wystąpić ze swej strony o wszczęcie postępowania upadłościowego.
- 5 Tego samego dnia Republika Federalna Niemiec zgłosiła Komisji Europejskiej pomoc na ratowanie interwenienta w postaci pożyczki w wysokości 380 mln EUR przyznanej przez Kreditanstalt für Wiederaufbau (publiczny bank rozwoju) wraz z gwarancją przyznaną w wysokości 50% przez kraj związkowy Hesja (Niemcy) i w wysokości 100% przez niemieckie państwo federalne (zwaną dalej „rozpatrywanym środkiem”).
- 6 Rozpatrywany środek jest ograniczony do sześciu miesięcy i ma na celu utrzymanie regularnego transportu lotniczego i ograniczenie negatywnych skutków dla interwenienta, jego pasażerów i personelu spowodowanych likwidacją jego spółki dominującej poprzez umożliwienie mu kontynuowania działalności do czasu uzyskania przez niego porozumienia z wierzycielami oraz sprzedaży spółki.
- 7 W dniu 14 października 2019 r. Komisja, bez wszczynania formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 108 ust. 2 TFUE, wydała zaskarżoną decyzję, w której stwierdziła, że rozpatrywany środek stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE i że jest on zgodny z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE oraz wytycznych dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji (Dz.U. 2014, C 249, s. 1, zwanych dalej „wytycznymi”).

II. Żądania stron

- 8 Skarżący wnosi do Sądu o:
- stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;
 - obciążenie Komisji kosztami.
- 9 Komisja i interwenient wnoszą do Sądu o:
- oddalenie skargi jako bezzasadnej;
 - obciążenie skarżącego kosztami postępowania.

III. Co do prawa

- 10 Na poparcie skargi skarżący podnosi pięć zarzutów, z których pierwszy dotyczy naruszenia pkt 22 wytycznych, drugi – naruszenia pkt 44 lit. b) wytycznych, trzeci – naruszenia pkt 74 wytycznych, czwarty – naruszenia jej praw proceduralnych, a piąty – naruszenia obowiązku uzasadnienia.

A. W przedmiocie dopuszczalności

- 11 Skarżący podnosi, że ma czynną legitymację procesową jako „zainteresowana strona” w rozumieniu art. 108 ust. 2 TFUE i art. 1 lit. h) rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 TFUE (Dz.U. 2015, L 248, s. 9), co pozwala mu wnieść dla ochrony swoich praw proceduralnych skargę o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji wydanej bez wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego.
- 12 Komisja i interwenient nie kwestionują dopuszczalności skargi.
- 13 W tym względzie należy przypomnieć, że gdy Komisja wydaje decyzję o niewnoszeniu zastrzeżeń na podstawie art. 4 ust. 3 rozporządzenia 2015/1589, tak jak w niniejszej sprawie, nie tylko uznaje ona rozpatrywane środki za zgodne z rynkiem wewnętrznym, lecz również w sposób dorozumiany odmawia wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 108 ust. 2 TFUE i w art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia (zob. analogicznie wyrok z dnia 27 października 2011 r., Austria/Scheucher-Fleisch i in., C-47/10 P, EU:C:2011:698, pkt 42 i przytoczone tam orzecznictwo). Jeżeli po badaniu wstępnym Komisja dojdzie do wniosku, że zgłoszony środek budzi wątpliwości co do jego zgodności z rynkiem wewnętrznym, zobowiązana jest na podstawie art. 4 ust. 4 rozporządzenia nr 2015/1589 wydać decyzję o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 108 ust. 2 TFUE oraz art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia. Zgodnie z tym ostatnim przepisem w decyzji takiej wzywa się zainteresowane państwo członkowskie i inne zainteresowane strony do przedstawienia uwag w wyznaczonym terminie, który zwykle nie przekracza jednego miesiąca (zob. analogicznie wyrok z dnia 24 maja 2011 r., Komisja/Kronoply i Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, pkt 46).
- 14 W przypadku gdy formalne postępowanie wyjaśniające nie zostanie wszczęte, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie, zainteresowane strony, które mogłyby przedstawić uwagi na tym drugim etapie, nie mają takiej możliwości. Aby temu zaradzić, przyznano im prawo do zakwestionowania

przed sądem Unii decyzji o niewszczynaniu formalnego postępowania wyjaśniającego wydanej przez Komisję. Tak więc skarga o stwierdzenie nieważności decyzji wydanej na podstawie art. 108 ust. 3 TFUE wniesiona przez zainteresowaną stronę w rozumieniu art. 108 ust. 2 TFUE jest dopuszczalna, jeżeli autor skargi zmierza do ochrony praw proceduralnych, które wywodzi z tego ostatniego postanowienia (zob. wyrok z dnia 18 listopada 2010 r., NDSHT/Komisja, C-322/09 P, EU:C:2010:701, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 15 Ponadto w świetle art. 1 lit. h) rozporządzenia 2015/1589 przedsiębiorstwo konkurujące z beneficjentem środka pomocy należy niezaprzeczalnie do „zainteresowanych stron” w rozumieniu art. 108 ust. 2 TFUE (zob. wyrok z dnia 3 września 2020 r., Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland i in./Komisja, C-817/18 P, EU:C:2020:637, pkt 50 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 16 W niniejszej sprawie bezsporne jest, że między skarżącym a interwenientem istnieje stosunek konkurencji, aczkolwiek ograniczony. Skarżący podniósł bowiem, co nie zostało zakwestionowane, że zapewnia obsługę lotniczą Niemiec od ponad dwudziestu lat, że w 2019 r. przewiózł 19 mln pasażerów z lub do Niemiec oraz że posiada około 9% niemieckiego rynku lotniczych przewozów pasażerskich, co czyni z niego drugiego co do wielkości przewoźnika lotniczego w Niemczech. Skarżący podkreślił również, że jego plan lotów na lato 2020 r., sporządzony przed rozprzestrzenieniem się pandemii COVID-19, obejmował 265 tras z 14 niemieckich portów lotniczych. Ponadto w pkt 7 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, że niektóre kierunki obsługiwane przez interwenienta były obsługiwane również przez skarżącego i że przewoźnicy ci byli konkurentami w zakresie sprzedaży miejsc bezpośrednio klientom indywidualnym. W konsekwencji mimo że sprzedaż tych miejsc stanowi jedynie niewielką część sprzedaży interwenienta, stosunek konkurencji między nim a skarżącym nie jest kwestionowany w odniesieniu do tej sprzedaży.
- 17 Skarżący jest zatem zainteresowaną stroną, która ma interes w zapewnieniu ochrony swych praw proceduralnych, które wywodzi z art. 108 ust. 2 TFUE.
- 18 Należy zatem uznać dopuszczalność skargi w zakresie, w jakim skarżący powołuje się na naruszenie swoich praw proceduralnych.
- 19 W związku z tym zarzut czwarty, który wyraźnie zmierza do uzyskania poszanowania praw proceduralnych skarżącego, jest dopuszczalny.
- 20 Ponadto skarżący ma prawo, w celu wykazania naruszenia swoich praw proceduralnych ze względu na wątpliwości, jakie rozpatrywany środek powinien być wzbudzić pod względem jego zgodności z rynkiem wewnętrznym, podnieść argumenty zmierzające do wykazania, że stwierdzenie dotyczące zgodności tego środka z rynkiem wewnętrznym, do którego doszła Komisja, było błędne, co a fortiori może świadczyć o tym, że Komisja powinna była powziąć wątpliwości przy swej ocenie zgodności tego środka z rynkiem wewnętrznym. W związku z tym Sąd jest uprawniony do zbadania argumentów merytorycznych przedstawionych przez skarżącego w ramach zarzutów pierwszego, drugiego i trzeciego, do których odsyła on w ramach zarzutu czwartego, w celu sprawdzenia, czy mogą one wzmocnić wyraźnie podniesiony przez niego zarzut oparty na istnieniu wątpliwości uzasadniających wszczęcie postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 TFUE (zob. podobnie wyroki: z dnia 13 czerwca 2013 r., Ryanair/Komisja, C-287/12 P, niepublikowany, EU:C:2013:395, pkt 57–60; z dnia 6 maja 2019 r., Scor/Komisja, T-135/17, niepublikowany, EU:T:2019:287, pkt 77).

- 21 W odniesieniu do zarzutu piątego, dotyczącego naruszenia obowiązku uzasadnienia, należy podkreślić, że uchybienie obowiązkowi uzasadnienia stanowi naruszenie istotnych wymogów proceduralnych i bezwzględna przeszkodę procesową, którą sąd Unii powinien uwzględnić z urzędu, i nie odnosi się do materialnej zgodności z prawem zaskarżonej decyzji (zob. podobnie wyrok z dnia 2 kwietnia 1998 r., Komisja/Sytraval i Brink's France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, pkt 67).

B. Co do istoty

- 22 Należy najpierw zbadać zarzut czwarty.

1. W przedmiocie zarzutu czwartego, dotyczącego naruszenia praw proceduralnych skarżącego

- 23 W ramach zarzutu czwartego skarżący podnosi, że trzy poszlaki dotyczące treści zaskarżonej decyzji odpowiadające jego trzem pierwszym zarzutom świadczą – jego zdaniem – o wątpliwościach, jakie Komisja powinna była powziąć podczas badania wstępnego rozpatrywanego środka.
- 24 Na wstępie należy przypomnieć zasady regulujące kontrolę zgodności z prawem decyzji o niewnoszeniu zastrzeżeń prowadzoną na podstawie art. 263 TFUE przed zbadaniem zbioru poszlak przedstawionego przez skarżącego.

a) Zasady mające zastosowanie

- 25 Zgodnie z orzecznictwem jeżeli po pierwszym badaniu przeprowadzonym w ramach postępowania, o którym mowa w art. 108 ust. 3 TFUE, Komisja nie może nabrać przekonania, że środek pomocy albo nie stanowi „pomocy” w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, albo – jeśli zostanie uznany za pomoc – jest zgodny z traktatem FUE, lub gdy postępowanie to nie pozwoli jej na przewyciężenie poważnych trudności powstałych w wyniku oceny zgodności danego środka z rynkiem wewnętrznym, instytucja ta jest zobowiązana do wszczęcia postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 TFUE i nie posiada w tym względzie zakresu uznania (zob. podobnie wyrok z dnia 10 maja 2005 r., Włochy/Komisja, C-400/99, EU:C:2005:275, pkt 47). Obowiązek ten został zresztą wyraźnie potwierdzony przez przepisy art. 4 ust. 4 w związku z art. 15 ust. 1 rozporządzenia 2015/1589 (zob. analogicznie wyrok z dnia 22 grudnia 2008 r., British Aggregates/Komisja, C-487/06 P, EU:C:2008:757, pkt 113).
- 26 Artykuł 4 rozporządzenia nr 2015/1589 wskazuje w tym względzie, że jeżeli zgłoszony przez dane państwo członkowskie środek rzeczywiście stanowi pomoc, to istnienie lub brak „wątpliwości” co do zgodności tego środka z rynkiem wewnętrznym pozwala Komisji na podjęcie decyzji o wszczęciu lub niewszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego po przeprowadzeniu badania wstępnego.
- 27 Pojęcie wątpliwości zawarte w art. 4 ust. 3 i 4 rozporządzenia 2015/1589 ma charakter obiektywny. Istnienie takich wątpliwości powinno być oceniane w sposób obiektywny zarówno na podstawie okoliczności wydania zaskarżonego aktu, jak i jego treści, przy czym należy zestawić motywy decyzji z danymi, jakimi Komisja mogła dysponować w momencie, gdy zajmowała stanowisko w kwestii zgodności spornej pomocy z rynkiem wewnętrznym. Wynika z tego, że dokonywana

przez Sąd kontrola zgodności z prawem w przedmiocie istnienia wątpliwości z natury wykracza poza badanie oczywistego błędu w ocenie (zob. podobnie wyroki: z dnia 2 kwietnia 2009 r., Bouygues i Bouygues Télécom/Komisja, C-431/07 P, EU:C:2009:223, pkt 63; z dnia 10 lipca 2012 r., Smurfit Kappa Group/Komisja, T-304/08, EU:T:2012:351, pkt 80 i przytoczone tam orzecznictwo). Informacje, którymi Komisja „mogła dysponować”, to informacje, które wydawały się istotne dla dokonania oceny i które mogła ona uzyskać na swoje żądanie w trakcie wstępnego etapu badania (zob. podobnie wyrok z dnia 20 września 2017 r., Komisja/Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, pkt 71). O ile zatem może okazać się konieczne, by Komisja wyszła w danym przypadku poza samo badanie okoliczności faktycznych i prawnych, o których została poinformowana, o tyle nie jest obowiązkiem Komisji poszukiwanie z własnej inicjatywy i w braku jakichkolwiek wskazówek w tym zakresie wszystkich informacji, które mogłyby mieć związek ze sprawą, którą rozpatruje, nawet jeśli takie informacje są publicznie dostępne (zob. podobnie wyroki: z dnia 29 kwietnia 2021 r., Achemos Grupė i Achema/Komisja, C-847/19 P, EU:C:2021:343, pkt 49, 50; z dnia 2 września 2021 r., Komisja/Tempus Energy i Tempus Energy Technology, C-57/19 P, EU:C:2021:663, pkt 45).

- 28 Do strony skarżącej należy wykazanie istnienia wątpliwości, co może ona uczynić na podstawie zbioru zgodnych poszlak (zob. podobnie wyrok z dnia 19 września 2018 r., HH Ferries i in./Komisja, T-68/15, EU:T:2018:563, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 29 W świetle tego orzecznictwa należy zbadać argumentację skarżącego zmierzającą do wykazania istnienia wątpliwości, które powinny być skłonić Komisję do wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego.

b) W przedmiocie poszlaki dotyczącej naruszenia pkt 22 wytycznych

- 30 Skarżący utrzymuje zasadniczo, że Komisja naruszyła pkt 22 wytycznych, co wskazuje na istnienie wątpliwości co do zgodności rozpatrywanego środka z rynkiem wewnętrznym.
- 31 Punkt 22 wytycznych przewiduje, co następuje:

„Spółka należąca do większej grupy kapitałowej lub przejęta przez większą grupę kapitałową w normalnych warunkach nie kwalifikuje się do otrzymania pomocy przyznawanej na mocy niniejszych wytycznych, z wyjątkiem sytuacji, w której można wykazać, że trudności spółki mają charakter wewnętrzny i nie są wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy oraz że te trudności są zbyt poważne, aby mogły zostać przewyżnione przez samą grupę [...]”.
- 32 Zdaniem skarżącego pkt 22 wytycznych przewiduje trzy odrębne i kumulatywne przesłanki przyznania pomocy na ratowanie przedsiębiorstwu należącemu do grupy, a mianowicie, po pierwsze, by jego trudności miały charakter wewnętrzny, po drugie, by nie były wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy, i po trzecie, by trudności te były zbyt poważne, aby mogły zostać przewyżnione przez samą grupę. Skarżący uważa, że Komisja dokonała błędnej wykładni prawnej tego punktu, ponieważ uznała, że dwie pierwsze ze wspomnianych przesłanek stanowią tylko jedną przesłankę, którą należy rozumieć w ten sposób, że trudności beneficjenta mają wtedy charakter wewnętrzny, gdy nie są wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy.
- 33 Ponadto zdaniem skarżącego żadna z przesłanek wymienionych w pkt 22 wytycznych nie została w niniejszym przypadku spełniona.

- 34 Komisja i interwenient kwestionują argumenty skarżącego.
- 35 Na wstępie należy zauważyć, że bezsporne jest, iż interwenient będący beneficjentem rozpatrywanego środka w dniu wydania zaskarżonej decyzji należał do grupy kapitałowej w rozumieniu pkt 22 wytycznych. Należy zatem zbadać, czy Komisja powinna była powziąć wątpliwości co do tego, czy pozostałe przesłanki wymienione we wspomnianym pkt 22 zostały spełnione.
- 1) W przedmiocie tego, czy trudności interwenienta mają charakter wewnętrzny i nie są wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy*
- 36 Jak wynika z pkt 32–34 powyżej, strony spierają się zarówno co do wykładni pkt 22 wytycznych, jak i jego zastosowania w niniejszej sprawie.
- 37 Należy zatem kolejno zbadać te dwie kwestie.
- i) W przedmiocie wykładni pkt 22 wytycznych*
- 38 Zdaniem skarżącego pkt 22 wytycznych zawiera w szczególności dwie odrębne i niezależne od siebie przesłanki, a mianowicie z jednej strony – by trudności beneficjenta pomocy miały charakter wewnętrzny, a z drugiej strony – by trudności te nie były wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy. Natomiast zdaniem Komisji i interwenienta chodzi tu tylko o jedną i tę samą przesłankę, którą należy rozumieć w ten sposób, że trudności beneficjenta należy uznać za wewnętrzne, jeżeli nie są one wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy.
- 39 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przy dokonywaniu wykładni przepisu prawa Unii należy uwzględniać nie tylko jego brzmienie, lecz także jego kontekst oraz cele regulacji, której część on stanowi (zob. wyrok z dnia 7 czerwca 2005 r., VEMW i in., C-17/03, EU:C:2005:362, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 40 W pierwszej kolejności, co się tyczy brzmienia pkt 22 wytycznych, należy przypomnieć, że akty prawa Unii są redagowane w wielu językach i że różne wersje językowe są równie autentyczne, wobec czego wykładnia przepisu prawa Unii wymaga porównania wersji językowych (wyroki: z dnia 6 października 1982 r., Cilfit i in., 283/81, EU:C:1982:335, pkt 18; z dnia 6 października 2005 r., Sumitomo Chemical i Sumika Fine Chemicals/Komisja, T-22/02 i T-23/02, EU:T:2005:349, pkt 42).
- 41 W tym względzie należy przede wszystkim zauważyć, że w wielu wersjach językowych składnia zdania podrzędnego „z wyjątkiem sytuacji, w której można wykazać, że trudności spółki mają charakter wewnętrzny i nie są wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy oraz że te trudności są zbyt poważne, aby mogły zostać przezwyciężone przez samą grupę”, ma następującą strukturę dwóch części, rozdzielonych czasami przecinkiem: „z wyjątkiem sytuacji, w której można wykazać, że [pierwsza przesłanka] oraz że [druga przesłanka]”. Powtórzenie spójnika podporządkowania „że” wskazuje, że chodzi tu o dwie przesłanki: pierwszą, umieszczoną po pierwszym „że”, dotyczącą okoliczności, że trudności beneficjenta mają charakter wewnętrzny i nie są wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy, a drugą, umieszczoną po drugim „że”, dotyczącą okoliczności, że wspomniane trudności są zbyt poważne, aby mogły zostać przezwyciężone przez samą grupę. Ta pierwsza przesłanka jawi się zatem jako jedna i ta sama

przesłanka. Struktura ta jest obserwowana w szczególności w wersjach językowych czeskiej, angielskiej, francuskiej, chorwackiej, włoskiej, maltańskiej, niderlandzkiej, polskiej, portugalskiej, rumuńskiej, słowackiej i słoweńskiej.

- 42 Następnie należy zauważyć, że wersja niemiecka wskazuje wyraźnie, że za „wewnętrzne” uznaje się trudności, które nie są wynikiem arbitralnej alokacji w ramach grupy („wenn es sich bei den Schwierigkeiten des betreffenden Unternehmens nachweislich um Schwierigkeiten des Unternehmens selbst handelt, die nicht auf eine willkürliche Kostenverteilung innerhalb der Gruppe zurückzuführen sind”). Wersje w językach greckim i bułgarskim również idą w tym kierunku.
- 43 Przykłady te wskazują, że zgodnie z brzmieniem pkt 22 wytycznych w licznych wersjach językowych trudności beneficjenta należy uznać za wewnętrzne, jeżeli nie są one wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy.
- 44 Wreszcie, ponieważ niektóre inne wersje językowe są mniej jednoznaczne, należy przypomnieć, że w przypadku rozbieżności między różnymi wersjami językowymi aktu prawa Unii dany przepis należy interpretować z uwzględnieniem kontekstu i celów uregulowania, którego jest on częścią (zob. podobnie wyroki: z dnia 24 października 1996 r., Kraaijeveld i in., C-72/95, EU:C:1996:404, pkt 28; z dnia 24 lutego 2000 r., Komisja/Francja, C-434/97, EU:C:2000:98, pkt 22; z dnia 7 grudnia 2000 r., Włochy/Komisja, C-482/98, EU:C:2000:672, pkt 49).
- 45 W drugiej kolejności, jeśli chodzi o kontekst i cele regulacji, której część stanowi pkt 22 wytycznych, należy przypomnieć, że zasada ustanowiona w tym punkcie ma w szczególności na celu uniemożliwienie grupie przedsiębiorstw obciążenia państwa kosztami przeprowadzenia operacji ratowania lub restrukturyzacji jednego z przedsiębiorstw, które wchodzi w jego skład, jeżeli przedsiębiorstwo to znajduje się w trudnej sytuacji, a źródłem tych trudności, z powodu arbitralnej alokacji kosztów w jej ramach, jest sama ta grupa (zob. podobnie wyrok z dnia 13 maja 2015 r., Niki Luftfahrt/Komisja, T-511/09, EU:T:2015:284, pkt 159).
- 46 Celem wspomnianego pkt 22 jest zatem uniemożliwienie grupie przedsiębiorstw przeniesienia swoich kosztów, długów lub zobowiązań na podmiot należący do grupy, aby sprawić w ten sposób, by kwalifikował się on do pomocy na ratowanie, podczas gdy w przeciwnym razie nie byłby do tego uprawniony. Innymi słowy – wspomniany pkt 22 ma na celu zapobieżenie obchodzeniu przepisów w dziedzinie pomocy państwa poprzez mechanizmy stworzone sztucznie w ramach grupy. Natomiast celem tego punktu nie jest wyłączenie z zakresu stosowania pomocy na ratowanie przedsiębiorstwa należącego do grupy wyłącznie z tego powodu, że jego trudności wynikają z trudności napotkanych przez resztę grupy lub inną spółkę należącą do grupy, o ile wspomniane trudności nie zostały stworzone w sposób sztuczny lub alokowane arbitralnie w ramach tej grupy.
- 47 Tymczasem przyjęcie argumentacji skarżącego skutkowałaby brakiem uwzględnienia wzajemnej pomocy finansowej w ramach grup przedsiębiorstw, zniechęcając lepiej prosperującą spółkę z grupy do wsparcia innej spółki należącej do tej samej grupy, która napotkałaby trudności finansowe, gdyż w przeciwnym razie ona sama nie kwalifikowałaby się do pomocy na ratowanie, w przypadku gdyby te trudności objęły także ją właśnie z powodu udzielonej przez nią pomocy.
- 48 W świetle powyższego należy stwierdzić, że fragment zdania „z wyjątkiem sytuacji, w której można wykazać, że trudności spółki mają charakter wewnętrzny i nie są wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy”, znajdujący się w pkt 22 wytycznych, zawiera jedną i tę samą

przesłankę, którą należy interpretować w ten sposób, że trudności przedsiębiorstwa wchodzącego w skład grupy należy uznać za mające charakter wewnętrzny, jeżeli nie są one wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach tej grupy.

ii) Zastosowanie do niniejszej sprawy

- 49 Skarżący podnosi, po pierwsze, powołując się na pkt 19 i 57 zaskarżonej decyzji, że trudności interwenienta mają charakter nie wewnętrzny, lecz zewnętrzny, w tym sensie, że można je całkowicie przypisać przyczynom mającym swe źródło w wewnętrznej organizacji grupy Thomas Cook. Pomimo trudności tej grupy interwenient osiągnął bowiem zysk przed odsetkami i podatkami z działalności w okresie od 2017 r. do 2019 r. Interwenient jest rentownym i konkurencyjnym przewoźnikiem lotniczym, który został pogrążony przez swoją spółkę dominującą. Po drugie, skarżący podnosi, że trudności interwenienta są wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy. Zgodnie bowiem z pkt 15 i 57 zaskarżonej decyzji znaczna część środków pieniężnych otrzymanych przez interwenienta w ostatnich latach była skierowana do spółki dominującej w drodze konsolidacji środków pieniężnych (cash-pool) grupy, którą skarżący kwalifikuje jako system sztuczny i narzucony.
- 50 Z pkt 15–17, 80 i 109 zaskarżonej decyzji wynika, że trudności interwenienta wynikały głównie z postawienia w stan likwidacji grupy Thomas Cook, co między innymi doprowadziło do wykreślenia wierzytelności o dużych kwotach przysługujących interwenientowi w stosunku do tej grupy w ramach konsolidacji środków pieniężnych tej grupy, zaprzestania finansowania wewnątrzgrupowego i utraty jego głównego klienta, czyli organizatorów turystyki grupy Thomas Cook.
- 51 Po pierwsze, należy uściślić w tym względzie, jak wskazali Komisja i interwenient na rozprawie, a czemu skarżący nie zaprzeczył, że konsolidacja środków pieniężnych w ramach grupy jest zwyczajną praktyką, rozpowszechnioną w ramach grup kapitałowych. Ta konsolidacja środków pieniężnych działa jak bank wewnątrzgrupowy, w tym znaczeniu, że różne spółki grupy uzyskują z tego funduszu pożyczki wewnątrzgrupowe w razie potrzeby środków pieniężnych i deponują środki we wspólnym funduszu w przypadku nadwyżki środków pieniężnych w zamian za oprocentowaną wierzytelność wobec tego funduszu. System ten, zarządzany przez jednostkę organizacyjną utworzoną w tym celu, ma na celu ułatwienie finansowania grupy poprzez umożliwienie spółkom grupy zaoszczędzenia na kosztach finansowania. I tak, co do zasady, każda spółka należąca do grupy może w danym momencie skorzystać z systemu konsolidacji środków pieniężnych, uzyskując bezpośredni dostęp do środków pieniężnych grupy, będąc jednocześnie zobowiązana do wnoszenia wkładu finansowego, w przypadku gdy dysponuje nadwyżką środków pieniężnych.
- 52 Po drugie, co się tyczy w szczególności systemu konsolidacji środków pieniężnych grupy Thomas Cook, należy wskazać, jak podnosi interwenient, a czemu skarżący nie zaprzeczył, że system ten był wdrażany od wielu lat i że w związku z tym był on operacyjny na długo przed pojawieniem się trudności grupy, wobec czego jego wdrożenie nie miało związku z tymi trudnościami. I tak, tytułem przykładu, interwenient skorzystał z tego systemu w 2016 r. w związku z brakiem środków pieniężnych spowodowanym zmniejszeniem popytu na loty do Turcji.
- 53 Po trzecie, z pkt 12 zaskarżonej decyzji, który wymienia przyczyny trudności grupy Thomas Cook, wynika, że źródłem tych trudności nie był ów system konsolidacji środków pieniężnych. Trudności te były bowiem wynikiem w szczególności bardzo wysokiego poziomu zadłużenia

- związanego z zakupami i stratami operacyjnymi, niewielką działalnością na rynku brytyjskim, osłabioną dodatkowo dyskusjami na temat Brexitu, negatywnymi doniesieniami medialnymi na temat restrukturyzacji grupy oraz brakami strukturalnymi w jej organizacji.
- 54 W zakresie, w jakim skarżący twierdzi, że system konsolidacji środków pieniężnych grupy Thomas Cook był „sztuczny, szkodliwy lub narzucony”, należy stwierdzić, że nie przedstawia on żadnego konkretnego dowodu na poparcie tego argumentu.
- 55 Po czwarte, skarżący zarzuca Komisji, że nie zbadała ona, czy porozumienie w sprawie konsolidacji środków pieniężnych między interwenientem a grupą Thomas Cook zostało zawarte na sprawiedliwych warunkach i czy ryzyko zostało podzielone równo pomiędzy różne spółki grupy.
- 56 Należy jednak stwierdzić, w świetle pkt 117–120 zaskarżonej decyzji, zawierających streszczenie argumentów przedstawionych przez skarżącego w ramach złożonej przez niego do Komisji skargi w przedmiocie rozpatrywanego środka, że nie wskazał on w tej skardze na jakiegokolwiek niewłaściwe wykorzystanie konsolidacji środków pieniężnych grupy. Tymczasem z orzecznictwa przypomnianego w pkt 27 powyżej wynika, że nie jest obowiązkiem Komisji poszukiwanie z własnej inicjatywy i w braku jakichkolwiek wskazówek w tym zakresie wszystkich informacji, które mogłyby mieć związek ze sprawą, którą rozpatruje, nawet jeśli takie informacje są publicznie dostępne. W konsekwencji w okolicznościach takich jak w niniejszej sprawie, streszczonych w pkt 52–55 powyżej, i wobec braku jakichkolwiek konkretnych dowodów przeciwnych należy uznać, że Komisja nie miała obowiązku dalszego badania z własnej inicjatywy „właściwego” charakteru systemu konsolidacji środków pieniężnych.
- 57 Po piąte, skarżący wywodzi argument z faktu, że zgodnie z pkt 57 zaskarżonej decyzji środki finansowe interwenienta zostały „sztucznie wyczerpane”, ponieważ został on zmuszony do przeniesienia znacznych kwot pieniężnych na swoją deficytową spółkę dominującą. Należy jednak zaznaczyć, że wspomniany fragment pkt 57 zaskarżonej decyzji jedynie podsumowuje uwagi Niemiec dotyczące skargi złożonej do Komisji, a zatem nie zawiera oceny prawnej Komisji. Ta ostatnia znajduje się w szczególności w pkt 80 zaskarżonej decyzji. Z punktu tego w związku z pkt 15–17 zaskarżonej decyzji wynika, że zdaniem Komisji interwenient był zasadniczo zdrową i rentowną spółką i że jego trudności finansowe wynikały z trudności finansowych jego spółki dominującej, a nie z faktu, że grupa wprowadziła sztuczną konstrukcję mającą na celu osłabienie interwenienta.
- 58 Należy zatem stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia wątpliwości co do zgodności rozpatrywanego środka z przesłanką przewidzianą w pkt 22 wytycznych, zgodnie z którą trudności interwenienta powinny mieć charakter wewnętrzny i być wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy.
- 2) *W przedmiocie tego, czy trudności interwenienta były zbyt poważne, aby mogły zostać przezwyciężone przez samą grupę*
- 59 Skarżący podnosi zasadniczo, że Komisja nie zbadała w zaskarżonej decyzji, jak wymaga tego pkt 22 wytycznych, tego, czy grupa Thomas Cook była w stanie przezwyciężyć trudności interwenienta. Zdaniem skarżącego postawienie w stan likwidacji grupy Thomas Cook niekoniecznie oznacza, że grupa ta nie była w stanie przezwyciężyć trudności swojej spółki zależnej, biorąc pod uwagę, że mogłaby ona zastosować szereg środków, takich jak sprzedaż interwenienta czy zaprzestanie stosowania systemu konsolidacji środków pieniężnych.

- 60 Po pierwsze, należy wskazać, że z pkt 10–13 zaskarżonej decyzji wynika, iż grupa Thomas Cook, jedyny akcjonariusz interwenienta, znajdowała się w momencie wydania zaskarżonej decyzji w bardzo złym stanie finansowym. Wspomniana grupa zakończyła bowiem działalność ze skutkiem natychmiastowym w dniu 23 września 2019 r., a następnie została postawiona w stan likwidacji z długiem wynoszącym około 1,7 mld funtów szterlingów (GBP) (około 1,91 mld EUR).
- 61 Należy zatem stwierdzić, podobnie jak uczyniła to Komisja, że grupa Thomas Cook nie była w stanie przezwyciężyć trudności swojej spółki zależnej, gdyż sama była w likwidacji i zaprzestała wszelkiej działalności.
- 62 Po drugie, z pkt 26 zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja wzięła pod uwagę ewentualną sprzedaż interwenienta, która była przedmiotem rozmów z kilkoma zainteresowanymi inwestorami od lutego 2019 r. i mogła zostać zrealizowana w ciągu kolejnych trzech do sześciu miesięcy. Skarżący nie może zatem zarzucać Komisji, że nie zbadała zdolności grupy Thomas Cook do przezwyciężenia trudności interwenienta, w szczególności poprzez jego zbycie. Jednakże ze względu na to, że w dniu wydania zaskarżonej decyzji wspomniane rozmowy nie przyniosły jeszcze rezultatów, Komisja nie mogła oprzeć swojej oceny na przyszłym i jeszcze niepewnym rozwiązaniu. Z uwagi na pilny charakter każdej pomocy na ratowanie nic również nie wskazuje na to, że Komisja powinna była poczekać na wynik tych rozmów przed zatwierdzeniem pomocy, biorąc pod uwagę niepewność właściwą każdym trwającym negocjacom handlowym.
- 63 Po trzecie, co się tyczy twierdzenia skarżącego, zgodnie z którym grupa Thomas Cook lub likwidator mogli podjąć szereg innych środków, takich jak zaprzestanie stosowania systemu konsolidacji środków pieniężnych, w celu przezwyciężenia trudności interwenienta, wystarczy wspomnieć, jak podniósł to interwenient podczas rozprawy i czemu skarżący nie zaprzeczył, że interwenient, powziawszy wiadomość o trudnościach finansowych swojej spółki dominującej, z własnej inicjatywy zaprzestał wnoszenia wkładu do tego systemu w dniu 5 lutego 2019 r.
- 64 Z powyższego wynika, że skarżący nie wykazał istnienia wątpliwości przy badaniu przez Komisję przesłanki przewidzianej w pkt 22 wytycznych, zgodnie z którą trudności przedsiębiorstwa należące do grupy powinny być zbyt poważne, aby mogły zostać przezwyciężone przez samą grupę.
- 65 W konsekwencji należy stwierdzić, że skarżący nie zdołał wykazać istnienia wątpliwości w ramach badania wymogów przewidzianych w pkt 22 wytycznych, które powinny były skłonić Komisję do wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego.

c) W przedmiocie poszlaki dotyczącej naruszenia pkt 44 lit. b) wytycznych

- 66 Skarżący podnosi zasadniczo, że Komisja powinna była powziąć wątpliwości co do tego, czy rozpatrywany środek spełnia wymogi określone w pkt 44 lit. b) wytycznych. Jego zdaniem Komisja, po pierwsze, nie wykazała, że interwenient świadczył ważną usługę w rozumieniu tego punktu, a po drugie, że nie było łatwe, by usługę tę zaczął świadczyć konkurent.
- 67 Komisja i interwenient kwestionują tę argumentację.
- 68 Na wstępie Sąd uważa, że w świetle wyroku z dnia 22 września 2020 r., Austria/Komisja (C-594/18 P, EU:C:2020:742) konieczne jest wskazanie, iż z pkt 43 wytycznych wynika, że aby środek pomocy państwa mógł zostać uznany za zgodny z rynkiem wewnętrznym na podstawie wytycznych, musi on przyczyniać się do osiągnięcia celu leżącego we wspólnym interesie. Zgodnie

z tym samym punktem wymóg jest wyrażony warunkiem, zgodnie z którym środek taki „ma zapobiec trudnościom społecznym lub zaradzić niedoskonałości rynku”. Znajduje to potwierdzenie w pkt 44 wytycznych, zgodnie z którym państwa członkowskie muszą wykazać, że upadek beneficjenta mógłby wiązać się z poważnymi trudnościami społecznymi lub znaczącymi niedoskonałościami rynku. Treść tego wymogu wiąże się zatem z warunkiem przewidzianym w art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, zgodnie z którym środek pomocy musi być przeznaczony na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, jak zresztą strony stwierdziły na rozprawie.

- 69 Wynika stąd, że sama istota wymogów przewidzianych w pkt 43 i 44 wytycznych nie jest sprzeczna z art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, czego zresztą żadna ze stron nie twierdzi, oraz że poprzez nałożenie tego wymogu wytyczne nie ograniczyły nienależycie zakresu tego postanowienia w odniesieniu do badania zgodności środka pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu wyroku z dnia 22 września 2020 r., Austria/Komisja (C-594/18 P, EU:C:2020:742). Ponadto z pkt 66 i 67 tego wyroku wynika, że okoliczność, iż planowana pomoc pozwala zaradzić niedoskonałości rynku, może stanowić istotny element oceny zgodności tej pomocy z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.
- 70 Punkt 44 lit. b) wytycznych przewiduje, że państwa członkowskie muszą wykazać, że upadek beneficjenta mógłby wiązać się z poważnymi trudnościami społecznymi lub znaczącymi niedoskonałościami rynku, ponieważ „istnieje ryzyko przerwania świadczenia ważnej usługi, którą trudno jest zastąpić i w przypadku której konkurentom trudno byłoby zacząć ją świadczyć (na przykład dostarczanie infrastruktury krajowej)”.
- 71 W niniejszej sprawie należy zbadać, czy Komisja mogła bez powzięcia wątpliwości dojść do wniosku, że rozpatrywana usługa była „ważna” i że trudno było ją zastąpić w rozumieniu pkt 44 lit. b) wytycznych.
- 72 W pkt 81–97 zaskarżonej decyzji Komisja doszła do tego wniosku na podstawie zasadniczo dwóch elementów, a mianowicie, po pierwsze, trudności w zorganizowaniu przewozu powrotnego pasażerów interwenienta zablokowanych za granicą przez innych przewoźników lotniczych, a po drugie, braku możliwości przejęcia przez tych przewoźników w krótkim terminie usług świadczonych przez interwenienta na rzecz organizatorów turystyki i niezależnych biur podróży w Niemczech.
- 73 Na wstępie należy zbadać pierwszą z uwzględnionych przez Komisję okoliczności, a mianowicie ryzyko przerwania przez interwenienta usług przewozu pasażerskiego, co w konsekwencji spowodowałoby konieczność repatriacji pasażerów zablokowanych za granicą.
- 74 W pierwszej kolejności należy zauważyć, że wytyczne nie zawierają definicji pojęcia „ważnej usługi”.
- 75 Niemniej pkt 44 wytycznych zawiera niewyczerpujący wykaz okoliczności, w których Komisja uznaje, że upadek beneficjenta mógłby wiązać się z poważnymi trudnościami społecznymi lub znaczącymi niedoskonałościami rynku. Niektóre z tych przykładów odnoszą się do ryzyka „poważnych trudności społecznych”, w szczególności lit. a), która uwzględnia stopę bezrobocia, lub lit. g), w której przywołuje się „podobne, trudne sytuacje, przy czym prawdopodobieństwo [ich wystąpienia] powinno zostać należycie uzasadnione”. Pozostałe przykłady odnoszą się raczej do ryzyka znaczącej niedoskonałości rynku. Jest tak w przypadku hipotezy zawartej w lit. b), której dotyczy niniejsza sprawa, podobnie jak w lit. c), która odnosi się do opuszczenia rynku przez

- „przedsiębiorstwo odgrywające ważną rolę systemową w danym regionie lub sektorze”, oraz w lit. d), która dotyczy ryzyka przerwania ciągłości świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym (UOIG). Wynika z tego, że aby usługa została uznana za „ważną”, nie jest wymagane, by przedsiębiorstwo, które świadczy tę usługę, odgrywało ważną rolę systemową w gospodarce jakiegoś regionu danego państwa członkowskiego ani by danemu beneficjentowi powierzono świadczenie UOIG, ponieważ te dwie ostatnie hipotezy są objęte, odpowiednio, przez pkt 44 lit. c) i d) wytycznych.
- 76 Ponadto wbrew temu, co twierdzi skarżący, sam fakt, że pkt 44 lit. b) odnosi się „na przykład” do „dostarczania infrastruktury krajowej”, nie oznacza wcale, że zakres stosowania tego punktu jest ograniczony do usług mających znaczenie na poziomie krajowym.
- 77 Należy zatem oddalić argument skarżącego, zgodnie z którym usługa jest „ważna” tylko wtedy, gdy ma znaczenie dla całej gospodarki danego państwa członkowskiego.
- 78 Ponadto należy również oddalić jako pozbawiony znaczenia argument skarżącego, zgodnie z którym przewóz lotniczy do ośrodków turystycznych nie stanowi „ważnej usługi” w rozumieniu pkt 44 lit. b) wytycznych. Komisja nie uznała bowiem w żaden sposób, że rozpatrywana usługa jest „ważna”, ponieważ obsługuje ośrodki turystyczne.
- 79 W drugiej kolejności, co się tyczy kwestii, czy usługi świadczone przez interwenienta były trudne do zastąpienia w rozumieniu pkt 44 lit. b) wytycznych, z pkt 82 i 85 zaskarżonej decyzji wynika, że natychmiastowa repatriacja pasażerów interwenienta zablokowanych za granicą nie mogłaby być zapewniona w krótkim czasie przez innych konkurencyjnych przewoźników lotniczych z powodu jednoczesnego pojawienia się wielu czynników, w tym uziemienia ogółem 669 samolotów Boeing 737 MAX, co zmniejszyło dostępność na rynku samolotów czarterowych z załogą, oraz równoległe trwającej repatriacji 140 tys. pasażerów grupy Thomas Cook do Wielkiej Brytanii, w której uczestniczyło nie mniej niż 50 linii lotniczych, które wykonały łącznie 746 lotów do 55 różnych miejsc docelowych w okresie dwóch tygodni. W porównaniu z tym ewentualna repatriacja pasażerów interwenienta miałaby znacznie większe rozmiary i złożoność, ponieważ dotyczyłaby około 200 000–300 000 pasażerów znajdujących się w 50–150 różnych miejscach docelowych, w tym około 20 000–30 000 pasażerów w odległych miejscach docelowych, co wymagałoby około 1000–1500 lotów. Ponadto, zgodnie z pkt 88 zaskarżonej decyzji, przepustowość czterech niemieckich portów lotniczych obsługiwanych przez interwenienta stanowiłaby również ograniczenie ewentualnej operacji repatriacji, jeśli wziąć pod uwagę celem porównania, że repatriacja pasażerów grupy Thomas Cook do Zjednoczonego Królestwa wymagała sama w sobie skorzystania z dziesięciu baz lotniczych grupy.
- 80 W tej kwestii Sąd uważa, że Komisja mogła bez powzięcia wątpliwości dojść do wniosku, że istniało ryzyko przerwania świadczenia ważnej usługi, którą trudno było zastąpić ze względu na to, że opuszczenie rynku przez interwenienta pozostawiłoby dużą liczbę pasażerów zablokowanych za granicą, w tym niektórych w dalekich miejscach docelowych, oraz że ich repatriacja przez innych przewoźników lotniczych byłaby skomplikowana ze względu na wszystkie elementy wykazane w sposób konkretny i dokładny w zaskarżonej decyzji. Ze względu na to ryzyko opuszczenie rynku przez interwenienta mogło spowodować znaczące niedoskonałości tego rynku.
- 81 Żaden z argumentów przedstawionych przez skarżącego nie jest w stanie podważyć tego wniosku.

- 82 Po pierwsze, nie można uwzględnić argumentu skarżącego, zgodnie z którym w „sezonie zimowym” występuje nadwyżka przepustowości lotniczej. Z jednej strony bezsporne jest, że w sektorze lotniczym sezon zimowy trwa od końca października do końca marca, podczas gdy operacje ewentualnej repatriacji, które miały rozpocząć się w dniu 23 września, nie wypadały w trakcie tego sezonu. Z drugiej strony w każdym wypadku nie zmienia to faktu, że w owym momencie dostępność samolotów była w znacznym stopniu zakłócona w szczególności przez dwa nadzwyczajne zdarzenia, które wystąpiły jednocześnie, a mianowicie uziemienie i problemy z dostawami kilkuset maszyn Boeing 737 MAX oraz repatriacja na dużą skalę pasażerów grupy Thomas Cook. W tym względzie należy podkreślić, podobnie jak uczyniła to Komisja, że repatriacja, którą należałoby zorganizować dla pasażerów interwenienta, byłaby jeszcze większa niż repatriacja pasażerów grupy Thomas Cook, którą zakwalifikowano jako „największą repatriację w czasach pokoju”. Świadczą o tym niezakwestionowane dane przytoczone w pkt 79 powyżej.
- 83 W związku z tym wpływ tych dwóch nadzwyczajnych i równoczesnych zdarzeń na dostępność statków powietrznych znacznie skomplikowałby ewentualne operacje repatriacji, które musiałyby zostać przeprowadzone równoległe i w trybie pilnym przez innych przewoźników lotniczych.
- 84 W tym względzie należy podkreślić, że pkt 44 lit. b) wytycznych nie wymaga, aby zastąpienie ważnej usługi nie było możliwe; wystarczy, by było to „trudne”.
- 85 Po drugie, co się tyczy argumentu skarżącego, zgodnie z którym Komisja błędnie oparła się wyłącznie na przepustowości czterech niemieckich portów lotniczych obsługiwanych przez interwenienta, należy stwierdzić, że Komisja nie zakwestionowała możliwości skorzystania w celu ewentualnej repatriacji z przepustowości innych, ewentualnie mniej obciążonych portów lotniczych. Ograniczenia przepustowości czterech niemieckich portów lotniczych obsługiwanych przez interwenienta zostały po prostu wspomniane przez Komisję w pkt 88 zaskarżonej decyzji tytułem porównania z dziesięcioma bazami lotniczymi grupy Thomas Cook, które były wykorzystywane do repatriacji jego pasażerów, co wykazywało, że repatriacja pasażerów interwenienta byłaby bardziej skomplikowana niż repatriacja pasażerów grupy Thomas Cook.
- 86 Po trzecie, co się tyczy twierdzenia skarżącego, zgodnie z którym Komisja nie uzasadniła konieczności zapewnienia sześciomiesięcznego okresu na przeprowadzenie repatriacji pasażerów interwenienta, należy podkreślić, że Komisja w żadnym momencie nie uznała, by taki okres był niezbędny dla tej repatriacji. Sześciomiesięczny okres odpowiada w rzeczywistości okresowi trwania rozpatrywanego środka. Tymczasem, jak słusznie wskazuje Komisja, czas trwania rozpatrywanego środka nie jest w żaden sposób związany z czasem, który byłby potrzebny na ewentualną repatriację. Ponadto sześciomiesięczny okres ma na celu, jak wskazano w pkt 60 wytycznych, umożliwienie beneficjentowi odzyskania płynności finansowej.
- 87 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że zakres, złożoność i pilny charakter operacji repatriacji, które należałoby przeprowadzić w okolicznościach charakteryzujących się jednoczesnym wystąpieniem nadzwyczajnych zdarzeń, same w sobie uzasadniają wniosek, że opuszczenie rynku przez interwenienta spowodowałoby ryzyko przerwania świadczenia ważnej usługi, którą trudno byłoby zastąpić w konkretnych okolicznościach niniejszej sprawy.
- 88 Dlatego też argumenty skarżącego kwestionujące drugi element przyjęty przez Komisję, a mianowicie ryzyko przerwania usług świadczonych przez interwenienta na rzecz niezależnych organizatorów turystyki i biur podróży w Niemczech, są bezskuteczne.

89 W świetle powyższego należy uznać, że druga poszlaka również nie wskazuje na istnienie wątpliwości.

d) W przedmiocie poszlaki dotyczącej naruszenia pkt 74 wytycznych

90 Skarżący utrzymuje zasadniczo, że Komisja przeprowadziła niepełne i niewystarczające badanie przesłanki jednorazowości pomocy, o której mowa w pkt 74 wytycznych, ponieważ ograniczyła się do wskazania, że interwenient i podmioty znajdujące się pod jego kontrolą nie skorzystali z pomocy na ratowanie, pomocy na restrukturyzację lub tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego w ciągu ostatnich dziesięciu lat, podczas gdy powinna ona być również sprawdzić, czy sama grupa Thomas Cook nie skorzystała z takich rodzajów pomocy.

91 Komisja i interwenient kwestionują tę argumentację.

92 Punkt 74 wytycznych stanowi, że „[j]eżeli pomoc na ratowanie, pomoc na restrukturyzację lub tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne otrzymała grupa kapitałowa, Komisja zazwyczaj nie zezwoli na przyznanie dalszej pomocy na ratowanie lub restrukturyzację na rzecz samej grupy ani żadnego podmiotu wchodzącego w jej skład, chyba że upłynęło 10 lat od momentu przyznania pomocy lub zakończenia okresu restrukturyzacji lub wstrzymania realizacji planu restrukturyzacji, w zależności od tego, co nastąpiło najpóźniej”.

93 W niniejszej sprawie wystarczy stwierdzić, że skarżący nie przedstawił żadnego dowodu, jak wyraźnie przyznał to na rozprawie, który mógłby wykazać, że grupa Thomas Cook otrzymała jakąkolwiek pomoc na ratowanie, pomoc na restrukturyzację lub tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne w ciągu ostatnich dziesięciu lat.

94 Wobec tego w okolicznościach niniejszej sprawy, w braku odpowiedniej poszlaki i w świetle orzecznictwa przytoczonego w pkt 27 powyżej, nie można zarzucać Komisji, że przeprowadziła niepełne i niewystarczające badanie przesłanki jednorazowości pomocy przewidzianej w pkt 74 wytycznych.

95 W konsekwencji skarżący nie zdołał wykazać, że poszlaka dotycząca naruszenia pkt 74 wytycznych powinna była skłonić Komisję do powzięcia wątpliwości co do zgodności rozpatrywanego środka z rynkiem wewnętrznym.

96 W świetle całości powyższych rozważań należy uznać, że skarżący nie wykazał istnienia wątpliwości, które uzasadniałyby wszczęcie formalnego postępowania wyjaśniającego.

97 W konsekwencji należy oddalić czwarty zarzut skargi.

2. W przedmiocie zarzutu piątego, dotyczącego naruszenia obowiązku uzasadnienia

98 W zarzucie piątym skarżący podnosi zasadniczo, że zaskarżona decyzja jest obarczona brakiem lub sprzecznością uzasadnienia.

99 Komisja i interwenient kwestionują tę argumentację.

- 100 Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że uzasadnienie, jakiego wymaga art. 296 TFUE, powinno być dostosowane do charakteru aktu i powinno przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a właściwemu sądowi dokonać jej kontroli. Wymóg uzasadnienia należy oceniać w świetle okoliczności danej sprawy, a w szczególności treści aktu, charakteru przywołanych argumentów, a także interesu, jaki w uzyskaniu wyjaśnień mogą mieć adresaci aktu lub inne osoby, których dotyczy on bezpośrednio i indywidualnie. Nie ma wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne okoliczności faktyczne i prawne, ponieważ kwestię tego, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi wspomnianego art. 296, należy oceniać nie tylko w świetle jego brzmienia, ale także jego kontekstu, jak również całości przepisów prawa regulujących daną dziedzinę (zob. wyrok z dnia 8 września 2011 r., Komisja/Niderlandy, C-279/08 P, EU:C:2011:551, pkt 125 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 101 Po pierwsze, skarżący podnosi, że uzasadnienie zawarte w pkt 80 zaskarżonej decyzji jest wewnętrznie sprzeczne w zakresie, w jakim Komisja z jednej strony stwierdziła, że pilne potrzeby interwenienta związane z płynnością wynikały w szczególności z mechanizmów finansowych mających uprzednio zastosowanie w ramach grupy Thomas Cook, a z drugiej strony doszła do wniosku, że trudności interwenienta nie były wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy.
- 102 Lektura pkt 12, 15–17, 80 i 109 zaskarżonej decyzji pozwala jednak zrozumieć powody, dla których Komisja uznała w szczególności, że konsolidacja środków pieniężnych grupy nie stanowi takiej arbitralnej alokacji. Jak wynika z pkt 52–57 powyżej, uzasadnienie zaskarżonej decyzji nie zawiera w tym względzie żadnej sprzeczności.
- 103 Po drugie, zdaniem skarżącego zaskarżona decyzja jest dotknięta brakiem uzasadnienia w odniesieniu do kwestii, czy trudności interwenienta były zbyt poważne, aby mogły zostać przewyżczone przez samą grupę, jak tego wymaga pkt 22 wytycznych.
- 104 W tym względzie, jak wskazano w pkt 60–63 powyżej, z pkt 12 i 13 zaskarżonej decyzji wynika, że grupa Thomas Cook zaprzestała działalności ze skutkiem natychmiastowym i została postawiona w stan likwidacji w dniu 23 września 2019 r. Ponadto w pkt 17 wspomnianej decyzji Komisja podkreśliła, że spółka dominująca była w oczywisty sposób niezdolna do wspierania interwenienta i stanowiła raczej dla niego obciążenie. Te punkty zaskarżonej decyzji wskazują zatem w sposób jasny i jednoznaczny powody, dla których Komisja uznała, że wspomniana przesłanka wymieniona w pkt 22 wytycznych została spełniona.
- 105 Po trzecie, skarżący utrzymuje, że zaskarżona decyzja nie wskazuje powodów, dla których usługi interwenienta należało uznać za ważne i nie mogły być zastąpione przez innych przewoźników lotniczych w rozumieniu pkt 44 lit. b) wytycznych.
- 106 Należy jednak stwierdzić, że pkt 81–95 zaskarżonej decyzji zawierają szczegółowe przedstawienie powodów, dla których Komisja uznała, że przesłanki przewidziane w pkt 44 lit. b) wytycznych zostały spełnione. Oparła ona ten wniosek w szczególności na zakresie i złożoności ewentualnych operacji repatriacji w okolicznościach charakteryzujących się jednoczesnym wystąpieniem nadzwyczajnych zdarzeń, co skomplikowałoby organizację takich operacji przez innych przewoźników lotniczych. Należy zatem uznać, że uzasadnienie zaskarżonej decyzji jest wystarczające w tym względzie.

- 107 Po czwarte, zdaniem skarżącego Komisja nie wskazała powodu, dla którego uznała, że przesłanka jednorazowości pomocy, o której mowa w pkt 74 wytycznych, została spełniona w niniejszym przypadku.
- 108 W tym względzie należy zauważyć z jednej strony, że Komisja wskazała w pkt 112 zaskarżonej decyzji, iż ani interwenient, ani żaden kontrolowany przez niego podmiot nie otrzymał pomocy na ratowanie, pomocy na restrukturyzację lub tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego w ciągu ostatnich dziesięciu lat. Z drugiej strony, wobec braku jakichkolwiek wskazówek świadczących o tym, że grupa Thomas Cook skorzystała z jakiegokolwiek pomocy w okresie dziesięciu lat poprzedzających przyznanie rozpatrywanego środka, Komisja nie miała obowiązku przedstawiania bardziej szczegółowego uzasadnienia w tej kwestii. W tych okolicznościach Komisja przedstawiła w wystarczający sposób powody, dla których uznała, że przesłanka jednorazowości pomocy została spełniona w niniejszej sprawie.
- 109 W konsekwencji piąty zarzut skargi należy oddalić jako bezzasadny.
- 110 W świetle powyższych rozważań należy oddalić skargę w całości.

IV. W przedmiocie kosztów

- 111 Zgodnie z art. 134 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ skarżący przegrał sprawę, należy – zgodnie z żądaniem Komisji – obciążyć go jego własnymi kosztami oraz kosztami poniesionymi przez Komisję.
- 112 Zgodnie z art. 138 § 3 regulaminu postępowania interwenient winien pokryć własne koszty.

Z powyższych względów

SĄD (dziesiąta izba w składzie powiększonym)

orzeka, co następuje:

- 1) Skarga zostaje oddalona.**
- 2) Ryanair DAC zostaje obciążony własnymi kosztami i kosztami poniesionymi przez Komisję Europejską.**
- 3) Condor Flugdienst GmbH pokrywa własne koszty.**

Kornezov

Buttigieg

Kowalik-Bańczyk

Hesse

Petrлік

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 18 maja 2022 r.

Podpisy